

Casal de Catalunya

CHACABUICO 803
T. E. 23-4141

Defensa de la Llengua Catalana

En la convivència dels dos caràcters, el castellà i el català, ens adonem que la gentilesa del català, que és una expressió de la seva "ductilitat", es converteix en "servilitat", cosa que és ben diferent.

Arriba el castellà, foragitat per les difícils circumstàncies que passa al seu país de naixença. Ve enlluernat pel que li han contat familiars, amics i coneguts, que ja fa temps que viuen a Catalunya. Ací hi ha treball. Ací, un hi pot viure com una persona. Ací vestirà com un senyor... Cap a Catalunya s'ha d'ir, doncs!

A Catalunya no s'hi trobarà estrany del tot, perquè les enormes entrades de gent de parla castellana ens ha pràcticament envaït. Però el parlar català el sentirà sovint, encara que, segons els mentors que tingui, tant si llegeix el diari com si s'aconsella, amb algun dels inadaptats que, malgrat residir a Catalunya una pila d'anys, no VOL entendre ni parlar el català, com a bons imperialistes que són, és possible que arribi a la conclusió que la llengua catalana no compta per a res. Veurà com els catalans, tots o gairebé tots, procuraran de parlar-li en castellà, perquè cal guanyar temps, i saben que parlant-li en català no els entendria, i, malgrat que el nou vingut tingui l'atenció de voler aprendre el català o entendre'l, si més no, els mateixos catalans li faràn perdre les ganes, bo i parlant-li en castellà en totes les ocasions que se'ls presenta fer-ho.

Es lloable l'esforç dels escriptors catalans que lluiten per tal de dignificar la nostra escena en una època en la qual el teatre de tot el món es debat per demostrar que el tòpic de la crisi teatral només és real en la mesura en què ho era en l'època victoriana o isabelina. Nosaltres, abans de demostrar que no hi ha crisi teatral, hem de posar de relleu que existeix un teatre català. I això, en les actuals circumstàncies, no és una tasca fàcil. No obstant, de tant en tant, veiem que algun dels nostres autors més sòlids, més de pedra picada, es llença a l'aventura d'escriure una obra teatral sense tèmer que en aqueixa aventura s'arrisqui a perdre el prestigi que hagi pogut guanyar com a novel·lista, narrador o poeta.

Maria Aurèlia Campmany és un d'aquests escriptors, i aquells que coneguin *Tu i l'hipòcrita* hauran de convenir que s'ha d'ésser molt valent per acarar per primer cop els perills de l'aventura teatral amb una obra com aqueixa.

Vol·r definir allò que és teatral i allò que no ho és, en analitzar *Tu i l'hipòcrita*, resulta força problemàtic. El naturalisme va influir de tal manera en les nostres concepcions de l'estètica teatral que avui, quan una obra no s'amotlla als canons

Aquest menyspreu per la nostra llengua, per tal de fer-nos més entensors a la gent de parla cast llana, és un dels defectes capitals i més corrents entre la gent de casa nostra.

Fa pena, fa vergonya, fa llàstima, veure una colla de gent escarriantse a parlar un castellà forçat i estrafet, traduint paraules, fins i tot tècniques, a un peó acabat d'arribar del seu país.

Ecruxeix veure amb la tranquil·litat, amb el poc amor per la llengua mare que, en un grup qualsevol, de deu o dotze catalans i un castellà —en molts casos de la més ínfima categoria— tots sense excepció parlen en castellà "p'què no s'enfadi" o bé, pergrina ideal, que no es pugués pensar que, valent-se de saber que aquell no els enten, ap'fessin de parlar en català per insultar-lo o faltar-li al respecte!

A tal punt hem arribat de servilitat, de merelleria i de m'squina concepció de la nostra condició de catalans!

Això és un fet que es produeix constantment d'una pila d'anys ençà, accentuat, encara més, per les actuals circumstàncies; és un dels punts de vista que els catalans hem de tenir més en compte. De no pesar-hi un remei contundent, de no prendre una posició irreductible en la defensa de la nostra llengua, foragitada de les escoles, de la vida pública i reduïda solament a la vida espiritual i al baluard de les famílies que conserven, encara, per sort nostra, la dignitat que més han perdut, de no fer-ho així, el retrocés serà inevitable; cada dia més accentuat, fins que arribarem a la condició d'uns pàries que han perdut el nom.

Ni imperialisme, ni, tampoc, servilisme. Però, això, una mica de dignitat; una mica de vergonya si és que us considereu com a tals. Penseu que som un poble que no té per què avergonyar-se de res ni de ningú. Que tenim una cultura pròpia; que tenim uns costums que poden servir d'exemple a qualsevol país del món; que tenim un passat esplendorós com pocs països poden tenir-lo... ¿Per què, doncs, podem, amb una mica d'esforç i de bona voluntat, tenir una vida pròpia ens volem conformar e'ssent uns satèl·lits d'un dels països més endarrerits del món?

(De la Premsa clandestina de l'interior de Catalunya)

TEATRE CATALA

Tu i l'hipòcrita

Per JORDI ARBONES

establerts r'stem sorpresos i desorientats. Si més no, ens pr disposa a voler descobrir-hi defectes.

L'autor qualifica la seva obra de "comèdia predicada" i, efectivament, les idees que componen el cor de l'obra són exposades en un monòleg intermitent pel personatge central. Això fa que molts moments de la comèdia estiguin mancats d'acció, la qual cosa ens porta a judicar-la de no teatral. Ara bé, si reculem en la història, trobarem que en el teatre grec n'hi havia molt poca d'acció, la major part dels fets eren explicats, un cop esdevingués, pels personatges, i no crec que ningú gosi dir que allò no és teatre. A més, crec que p' l'f de tractar-se d'una obra contemporània ha de restar eximida d'una valoració que només els anys podran fer factible de realitzar. Perquè avui, precisament en teatre, s'està constantment experimentant, i aqueixa comèdia cal acceptar-la, sobre tot, com un experiment.

Maria Aurèlia Campmany ha tractat de rompre les limitacions de temps i espai que l'escenari imposa a la representació teatral. El factor temps té per a l'autora una importància obsessiva. Ja en dues de les seves novel·les, anteriors a la comèdia, *Necessitem morir* i *L'altra ciutat*, el temps prenía un relleu espacial, i l'hàbil encadenament dels fets passats (una mica irreal en el record) amb la realitat present, donaven un clima en aquelles obres que ara hem vist repetit en la comèdia. La força de les vivències que resusciten en la memòria del personatge central arriben, fins i tot, a deformar la fesomia de la realitat. I aquest enllaçar-se dels records amb la consciència del present fa que els esdeveniments no segueixin la seqüència "normal" des d'un començament en un present hipotètic projectat cap a un futur immediat. Contràriament, els fets es van encadenant amb el passat remot e p a un passat més proper. D'aqueixa manera, la realitat i el record es trenquen fins a oferir-nos una imatge molt aproximada del que foren els quaranta anys viscuts p' un home que, en arribar al zenit de la seva vida, s'adona que no s'ha realitzat tal com ell volia, que els somnis d'adolescent estan molt lluny de la realitat. V u que manta

Catalunya, 95 (novembre 1961), p. 6-7.

¿Voleu veure com el vostre malestar s'allunya
i que la vida us és alegre, sana i bella?
Procuren doncs, com ahir a Catalunya,
beure en tot menjar el deliciós VI d'ALELLA,
i tant en el fred hivern com en el calorós estiu
brindeu sempre amb el famós XAMPANY CODORNIU.

PROCEDENT DE CATALUNYA NOVAMENT TENIM A L'ARGENTINA:

El mundialment famós

El finíssim

XAMPANY CODORNIU VI ALELLA

en els seus característics...

en els seus característics...

CODORNIU Non Plus Ultra

CODORNIU Rosat

CODORNIU Demi Sec

ALELLA Rosat

ALELLA Marfil Blanc

ALELLA Marfil Negre

ALELLA Marfil Sec

ALELLA Super Marfil

AQUESTS PRODUCTES SON EMBOTELLATS ALS SEUS RESPECTIUS LLOCS

D'ORIGEN: SANT SADURNI D'ANOIA I ALELLA (CATALUNYA)

DISTRIBUIDOR EXCLUSIU A
L'ARGENTINA:

RICARDO A. GARCIA

LACAR, 2190 — T. E. 52-9181
BUENOS AIRES

vegada va negligir l'esforç per mitjà del qual hauria donat forma als models imaginats. Aleshores s'adona de l'absurditat de l'existència i cerca solució al problema definitiu que li plantegen aquelles preguntes a les quals mai no ha pogut respondre: ¿Qui és? ¿Què fa aquí? ¿D'on ve? ¿Què vol? Mes, a la fi, aqueixes preguntes seguiran sense resposta i s'haurà de decidir per acceptar aquella absurditat i, per tant, la vida, o bé haurà d'acceptar l'única resposta absoluta a totes les preguntes: la mort.

La versió que ens va donar el grup del Quadre Escènic del Casal de Catalunya mereix l'aplaudiment més entusiàstic de la meua ploma. Passaré per alt aquí l'escalfar les dificultats amb les quals degueren lluitar per tal de posar en escena aquesta obra. Tampoc no m'aturaré a estudiar minuciosament l'actuació individual dels trenta i tants actors que formaren el repartiment. Assenyalaré, però, que els components del Quadre Escènic ens van donar una mostra valuosa d'allò que es pot aconseguir quan la finalitat i la importància d'una realització s'avantposen als desigs de llum personal i se sumen els esforços individuals a l'interès de l'equip per tal de portar-la a terme.

Potser fóra injust no fer esment, si més no, de la tasca titànica realitzada pel director Joaquim Moreno, qui va saber mantenir la representació en el ritme adequat,

amb la qual cosa va salvar alguna escena d'interès minso —l'agombolament dels amics d'Honorat i de Maria al redós de la taula de cafè— i va donar relleu a d'altres sumament suggestives i absorbents —l'escena on se'ns presenta la família d'Honorat, la festa dels xicots i noies del segon acte.

En honor d'aqueix mateix sentit de justícia, no puc evitar de subratllar l'actuació de Joan Cardona, qui va encarnar l'Honorat amb sinceritat i aplom i va haver de carregar amb tot el pes de l'obra.

Els plafons, pintats per Ricard Escoté, i el mobiliari, tot estilitzat i sintetitzat, van donar l'atmosfera adient, i el joc dels reflectors, que representaren tot un paper, aconseguí transportar-nos d'una època a una altra amb facilitat, i proporcionaren l'halo escaient, quan el cas ho demanava, per tal de convertir els personatges en aquelles imatges que poblen els records de la figura central: l'Honorat —de fet, l'únic personatge real de l'obra, ja que veiem tots els altres a través de la versió que ell ens en dona.

El canvi de plafons i mobiliari, a teló alçat, pels propis actors pot ésser un experiment de resultat positiu en algunes obres. En el "Phoenix Theatre" de Londres vaig veure una representació de *Hamlet*, dividida en dues úniques parts, en la qual les mutacions de cada escena es feien a la vista del públic. Fa poc un crític as-

senyalava com una originalitat l'acudit de fer canviar l'escenografia pels propis actors amb el teló alçat en la representació de *Nit de Reis*, de Shakespeare pel conjunt del "Teatre de Càmera d'Alemanya". No obstant, en *Tu i l'hipòcrita* l'aplicació d'aqueixa innovació, si bé potser en aquest cas és l'única solució possible, no em sembla la més encertada ja que, mentre es fan els canvis, el personatge central continua el seu monòleg, i els moviments dels actors treint i posant mobles distreu l'atenció del públic.

Em va semblar molt encertada la idea de la Secció d'Art Escènic d'oferir aquesta obra en homenatge a la llarga tasca realitzada pel senyor Santo Ferry com a actor i director.

LABORATORIS

BAGÓ

**ESPECIALITATS
MEDICINALS**

RIVERA INDARTE 1468

Buenos Aires